

ARTICULUS IV.

215

UTRUM ORDO SACER MATRIMONIO POSSIT SUPERVENIRE.

AD QUARTUM sic proceditur. Videtur, quod matrimonio ordo sacer supervenire non possit, quia fortius praedjudicat minus forti: sed fortius est vinculum spirituale, quam corporale; ergo si matrimonio junctus ordinem suscipiat, praedjudicium generabitur uxori, ut non possit debitum exigere, cum ordo sit vinculum spirituale, et matrimonium vinculum corporale: et sic videtur, quod non possit aliquis ordinem sacrum suscipere post matrimonium consummatum.

2. PRAETEREA. Post matrimonium consummatum unus conjugum sine consensu alterius non potest continentiam vovere: sed ordo sacer habet annexum continentiae votum; ergo si vir ordinem sacrum invita uxore acceperit, cogetur uxor invita continentiam servare, quia non posset alteri nubere, vivente viro.

3. PRAETEREA. Etiam ad tempus non potest vir vacare orationi sine consensu uxoris, ut habetur 1. ad Cor. 7.: sed apud Orientales illi qui sunt in sacris constituti, tenentur ad continentiam tempore quo exequuntur officium; ergo nec ipsi possunt ordinari sine consensu uxorum, et multo minus Latini.

4. PRAETEREA. Vir, et uxor ad paria judicantur: sed sacerdos Graecus, defuncta uxore sua, non potest alteram ducere; ergo nec uxor, defuncto viro: sed non potest ei auferri facultas nubendi post mortem viri per viri actum; ergo vir non potest suscipere ordines post matrimonium.

5. PRAETEREA. Matrimonium quantum opponitur ordini, tantum e converso: sed ordo praecedens impedit matrimonium sequens; ergo, etc.

SED CONTRA. Religiosi tenentur ad continentiam, sicut illi qui sunt in sacris ordinibus: sed post matrimonium potest aliquis religionem intrare defuncta, vel consentiente uxore; ergo et ordinem suscipere.

Praeterea. Aliquis potest fieri servus hominum post matrimonium; ergo et servus Dei per susceptionem ordinis.

RESPONDEO dicendum, quod matrimonium non impedit ordinis sacri susceptionem, quia si matrimonio junctus ad sacros ordines accedat, etiam reclamante uxore, nihilominus characterem ordinis suscipit, sed executione ordinis caret: si autem volente uxore, vel ipsa defuncta, recipit ordinem, et executionem.

AD PRIMUM ergo dicendum, quod vinculum ordinis solvit vinculum matrimonii ratione redditionis debiti, ex qua parte habet repugnantiam ad matrimonium, ex parte ejus qui suscipit ordinem, quia non potest petere debitum, nec uxor ei tenetur reddere: non tamen solvit ex parte alterius, quia ipse tenetur uxori debitum reddere, si non possit eam inducere ad continentiam.

AD SECUNDUM dicendum, quod si uxor sciat, et de ejus consensu vir ordinem sacrum susceperit, tenetur perpetuam continentiam vovere: non tamen tenetur religionem intrare, si sibi non timeat de periculo castitatis, propter hoc quod vir ejus solemne votum emisit: secus autem, si emisisset votum simplex. Si autem sine ejus consensu susceperit, non tenetur, quia ex hoc sibi nullum praedjudicium generatur.

AD TERTIUM dicendum, quod, sicut probabilius videtur, quamvis quidam contrarium dixerint, etiam Graeci non debent accedere ad sacros ordines

sine consensu uxorum, quia ad minus tempore ministerii sui fraudarentur debiti redditione; quo fraudari non possunt secundum ordinem juris, si eis contradicentibus, aut ignorantibus, viri ordines susceperint.

AD QUARTUM dicendum, quod, sicut dicitur, eo ipso quod mulier consentit apud Graecos, quod vir suus ordinem suscipiat, obligat se ad hoc quod ipsa in perpetuum alteri non nubat; quia significatio matrimonii non servaretur, quae in matrimonio sacerdotis praecipue exigitur: si autem sine consensu ejus ordinatur, non videtur ad hoc teneri.

AD QUINTUM dicendum, quod matrimonium habet pro causa nostrum consensum, non autem ordo; sed habet causam sacramentalem determinata a Deo: et ideo matrimonium potest impediri ex ordine praecedente, quod non sit verum matrimonium: non autem ordo ex matrimonio, quod non sit verus ordo, quia sacramentorum virtus est immutabilis; sed actus humani possunt impediri.

QUAESTIO LIV.

DE IMPEDIMENTO CONSANGUINITATIS,
IN QUATUOR ARTICULOS DIVISA.

Deinde considerandum est de impedimento consanguinitatis.

Circa quod quaeruntur quatuor.

Primo. Utrum consanguinitas convenienter a quibusdam definiatur.

Secundo. Utrum convenienter distinguatur per gradus, et lineas.

Tertio. Utrum de jure naturali matrimonium impediatur secundum aliquos gradus.

Quarto. Utrum gradus impediens matrimonium possint per statutum Ecclesiae determinari.

ARTICULUS I.

216

UTRUM DEFINITIO CONSANGUINITATIS SIT COMPETENS.

(S. Thom. 4. Dist. 40. q. unic. art. 1. et seq.).

AD PRIMUM sic proceditur. Videtur, quod definitio consanguinitatis, quam quidam ponunt, sit incompetens, scilicet: « Consanguinitas est vinculum ab eodem stipite descendendum carnali propagatione contractum »; omnes enim homines ab eodem stipite carnali propagatione descendunt, scilicet ab Adam; si ergo recta esset praedicta definitio consanguinitatis, omnes homines essent ad invicem consanguinei; quod falsum est.

2. PRAETEREA. Vinculum non potest esse nisi aliquorum ad invicem convenientium, quia vinculum unit: sed eorum qui descendunt ab uno stipite, non est major convenientia ad invicem, quam aliorum hominum, cum con-

respectu ejus, cuius consanguinitas quaeritur, non sunt in eodem gradu, quia pater est in primo gradu, patruus autem non potest esse propinquior, quam in secundo, in quo est avus.

AD SEPTIMUM dicendum, quod semper duae personae in aequali numero graduum distant a se invicem, quamvis quandoque non aequali numero graduum distent a communi principio, ut ex dictis patet (*in corp. art.*).

ARTICULUS III.

218

UTRUM CONSANGUINITAS DE JURE NATURALI
IMPEDIAT MATRIMONIUM.

AD TERTIUM sic proceditur. Videtur, quod consanguinitas de jure naturali non impediatur matrimonium: nulla enim mulier potest esse propinquior viro, quam Eva fuit Adae, de qua dixit Gen. 2.: *Hoc nunc os ex ossibus meis, et caro de carne mea*: sed Eva fuit matrimonio conjuncta Adae; ergo consanguinitas nulla, quantum est de lege naturae, matrimonium impedit.

2. PRAETEREA. Lex naturalis eadem est apud omnes: sed apud barbaras nationes nulla persona conjuncta consanguinitate a matrimonio excluditur; ergo consanguinitas, quantum est de lege naturae, matrimonium non impedit.

3. PRAETEREA. Jus naturale est « quod natura omnia animalia docuit », ut dicitur in principio Digestorum (*lib. 1. ff. De just. et jure*): sed animalia bruta etiam cum matre coeunt; ergo non est de lege naturae, quod aliqua persona a matrimonio propter consanguinitatem repellatur.

4. PRAETEREA. Nihil impedit matrimonium, quod non contrariatur alicui bono matrimonii: sed consanguinitas non contrariatur alicui bono matrimonii; ergo non impedit ipsum.

5. PRAETEREA. Eorum, quae sunt magis propinqua, et similia, melior, et firmiter est conjunctio: sed matrimonium quaedam conjunctio est; cum ergo consanguinitas sit propinquitas quaedam, matrimonium non impedit, sed magis unit.

SED CONTRA. Illud quod impedit bonum prolis, etiam matrimonium impedit secundum legem naturae: sed consanguinitas impedit bonum prolis, quia, ut in litera (*4. Dist. 40.*) ex verbis Gregorii (*in Regist. epist. 31. ad interrog. 6.*) habetur, « experimento didicimus, ex tali conjugio sobolem non posse succrescere »; ergo consanguinitas secundum legem naturae matrimonium impedit.

Praeterea. Illud quod habet natura humana in prima sui conditione, est de lege naturae: sed a prima sui conditione hoc habuit humana natura, quod pater, et mater a matrimonio excluderentur; quod patet per hoc quod dicitur Gen. 2.: *Propter hoc relinquet homo patrem, et matrem*: quod non potest intelligi quantum ad cohabitationem, et sic oportet quod intelligatur quantum ad matrimonii conjunctionem; ergo consanguinitas impedit matrimonium secundum legem naturae.

RESPONDEO dicendum, quod in matrimonio aliquid contra legem naturae esse dicitur, per quod matrimonium redditur incompetens respectu finis, ad quem est ordinatum: finis autem matrimonii per se, et primo est bonum prolis: quod quidem per aliquam consanguinitatem, scilicet inter patrem, et filiam, vel filium, et matrem, impeditur; non quidem ut totaliter tollatur,

quia filia ex semine patris potest prolem suscipere, et simul cum patre nutrire, et instruere, in quibus bonum prolis consistit; sed ut non convenienti modo fiat. Inordinatum enim est, quod filia patri per matrimonio jungatur in sociam causa generandae prolis, et educandae, quam oportet per omnia patri esse subjectam, velut ex eo procedentem: et ideo de lege naturali est, ut pater, et mater a matrimonio repellantur; et magis etiam mater, quam pater, quia magis reverentiae, quae debetur parentibus, derogatur, si filius matrem, quam si pater filiam ducat in uxorem, cum uxor viro aequaliter debeat esse subjecta. Sed finis matrimonii secundarius per se est concupiscentiae repressio; qui deperiret, si quaelibet consanguinea posset in matrimonium duci, quia magnus concupiscentiae aditus praerberetur, nisi inter illas personas, quas oportet in eadem domo conversari, esset carnalis copula interdicta: et ideo lex divina non solum patrem, et matrem excludit a matrimonio, sed etiam alias conjunctas personas, quas oportet simul conversari, et quae debent invicem altera alterius pudicitiam custodire: et hanc causam assignat divina lex dicens (*Levit. 18.*): *Ne reveles turpitudinem talis, vel talis, quia turpitudine tua est*. Sed per accidens finis matrimonii est confederatio hominum, et amicitiae multiplicatio; dum homo ad consanguineos uxoris, sicut ad suos, se habet: et ideo huic multiplicationi amicitiae praejudicium fieret, si aliquis sanguine conjunctam uxorem duceret, quia ex hoc nova amicitia per matrimonium nulli accresceret; et ideo secundum leges humanas, et statuta Ecclesiae, plures consanguinitatis gradus sunt a matrimonio separati. Sic ergo ex dictis patet, quod consanguinitas quantum ad aliquas personas impedit matrimonium de jure naturali, quantum ad aliquas de jure divino, et quantum ad aliquas de jure per homines instituto.

AD PRIMUM ergo dicendum, quod Eva, quamvis ex Adam prodiit, non tamen fuit filia Adae, quia non prodiit ex eo per modum illum, quo vir natus est generare sibi simile in specie, sed operatione divina, quia ita potuisset ex costa Adae fieri unus equus, sicut facta est Eva: et ideo non est tanta naturalis convenientia Evae ad Adam, sicut filiae ad patrem; nec Adam est naturale principium Evae, sicut pater filiae.

AD SECUNDUM dicendum, quod non procedit ex lege naturali, quod aliqui barbari parentibus carnaliter commisceantur, sed ex concupiscentiae ardore, qui legem naturae in eis offuscavit.

AD TERTIUM dicendum, quod conjunctio maris, et foeminae dicitur esse de jure naturali, quia natura hoc animalia docuit: sed hanc conjunctionem diversa animalia diversimode docuit secundum diversas eorum conditiones. Commixtio autem carnalis ad parentes derogat reverentiae, quae eis debetur: sicut enim parentibus indidit natura sollicitudinem filii providendi, ita indidit reverentiam filiis ad parentes: nulli autem generi animalium indidit sollicitudinem filiorum, aut reverentiam parentum in omne tempus, nisi homini; aliis autem animalibus plus, et minus, secundum quod magis, vel minus necessarii sunt vel filii parentibus, vel parentes filiis: unde etiam in quibusdam animalibus abhorret filius cognoscere matrem carnaliter, quamdiu manet apud ipsum cognitio matris, et reverentia quaedam ad ipsam, ut recitat Philosophus in 9. de Animalibus (*cap. 47.*) de camelo, et equo. Et quia omnes honesti mores animalium in hominibus congregati sunt naturaliter, et perfectius, quam in aliis, propter hoc homo naturaliter abhorret cognoscere carnaliter non solum matrem, sed etiam filiam; quod est adhuc minus contra naturam, ut dictum est (*in corp. art.*). Et iterum in aliis animalibus ex pro-

pagatione carnis non contrahitur consanguinitas, sicut in hominibus, ut dictum est (*art. 1. huj. q. ad 5.*); et ideo non est similis ratio.

AD QUARTUM dicendum, quod jam patet ex dictis (*in corp. art.*), quomodo consanguinitas conjugum bono matrimonii contrarietur: unde ratio procedit ex falsis.

AD QUINTUM dicendum, quod non est inconveniens duarum unionum unam ab altera impediri; sicut ubi est identitas, non est similitudo: et similiter consanguinitatis vinculum potest impedire matrimonii conjunctionem.

ARTICULUS IV.

219

UTRUM CONSANGUINITATIS GRADUS MATRIMONIUM IMPEDIENTES POTUERINT TAXARI AB ECCLESIA.

AD QUARTUM sic proceditur. Videtur, quod consanguinitatis gradus matrimonium impediens non potuerint taxari ab Ecclesia usque ad quartum gradum, quia Matth. 19. dicitur: *Quod Deus conjunxit, homo non separet*: sed illos qui conjunguntur infra quartum consanguinitatis gradum, Deus conjunxit: non enim divina lege eorum conjunctio prohibetur; ergo nec debent humano statuto separari.

2. PRAETEREA. Matrimonium est sacramentum, sicut et baptismus: sed non posset ex statuto Ecclesiae fieri, quod ille qui ad baptismum accedit, non acciperet characterem baptismalem, si ex jure divino ejus capax sit; ergo nec Ecclesiae statutum facere potest, quod matrimonium non sit inter illos, qui per jus divinum matrimonialiter conjungi non prohibentur.

3. PRAETEREA. Jus positivum non potest ea quae sunt naturalia remove, vel ampliare: sed consanguinitas est naturale vinculum, quod, quantum est de se, natum est matrimonium impedire; ergo Ecclesia non potest aliquo statuto facere, quod aliqui possint matrimonialiter conjungi, vel non conjungi; sicut non potest facere, quod sint consanguinei, vel non consanguinei.

4. PRAETEREA. Statutum juris positivi debet aliquam rationabilem causam habere, quia secundum causam rationabilem, quam habet, a jure naturali procedit: sed causae, quae assignantur de numero graduum, omnino videntur irrationabiles, cum nullam habeant habitudinem ad causata; sicut quod consanguinitas prohibeatur usque ad quartum gradum propter quatuor elementa, usque ad sextum propter sex aetates mundi, usque ad septimum propter septem dies, quibus tempus omne agitur; ergo videtur, quod talis prohibitio nullum vigorem habeat.

5. PRAETEREA. Ubi est eadem causa, debet esse idem effectus: sed causa, quare consanguinitas impedit matrimonium, est bonum prolis, repressio concupiscentiae, et multiplicatio amicitiae, ut ex dictis patet (*art. praec.*), quae omni tempore necessaria aequaliter sunt; ergo debuissent aequaliter omni tempore gradus consanguinitatis matrimonium impedire: quod non est verum, cum modo usque ad quartum, antiquitus usque ad septimum gradum matrimonium consanguinitas impedierit.

6. PRAETEREA. Una et eadem conjunctio non potest esse in genere sacramenti, et in genere stupri: sed hoc contingeret, si Ecclesia haberet potestatem statuendi diversum numerum in gradibus impediens matrimonium; sicut si aliqui in quinto gradu, quando prohibitus fuit, conjuncti fuissent, talis conjunctio stuprum esset; sed postmodum eadem conjunctio, Ecclesia suam

prohibitionem revocante, matrimonium esset: et e converso posset accidere, si aliqui gradus concessi possent postmodum ab Ecclesia interdicti; ergo videtur, quod potestas Ecclesiae non se extendat ad hoc.

7. PRAETEREA. Jus humanum debet imitari jus divinum: sed secundum jus divinum, quod in lege veteri continetur, non aequaliter currit prohibitio graduum in sursum, et deorsum; quia in veteri lege aliquis prohibebatur accipere in uxorem sororem patris sui, non tamen filiam fratris; ergo nec modo debet aliqua prohibitio de nepotibus, et patruis manere.

SED CONTRA est, quod Dominus dicit discipulis (*Luc. 10.*): *Qui vos audit, me audit*; ergo praeceptum Ecclesiae habet firmitatem, sicut praeceptum Dei: sed Ecclesia quandoque prohibuit, et quandoque concessit aliquos gradus, quos lex vetus non prohibuit; ergo illi gradus matrimonium impediunt.

Praeterea. Sicut olim matrimonia Gentilium dispensabantur per leges civiles, ita nunc per statuta Ecclesiae: sed olim lex civilis determinabat gradus consanguinitatis, qui matrimonium impediunt, et qui non; ergo et modo potest hoc fieri per Ecclesiae statutum.

RESPONDEO dicendum, quod secundum diversa tempora invenitur consanguinitas secundum gradus diversos matrimonium impedisse: in principio enim humani generis solus pater, et mater a matrimonio repellebantur, eo quod tunc temporis erat paucitas hominum; et sic oportebat propagationi humani generis maximam curam impendere; unde non erant removendae nisi illae personae, quae matrimonio incompetentes erant, etiam quantum ad finem matrimonii principalem, qui est bonum prolis, ut dictum est (*art. praec.*): postmodum autem, multiplicato genere humano, per legem Moysi plures personae sunt exceptae, quae jam concupiscentiam reprimere incipiebant: unde, ut dicit Rabbi Moyses (*lib. 3. Dux errant. cap. 50. a med.*), omnes illae personae exceptae sunt a matrimonio, quae in una familia cohabitare solent, quia si inter eos licite carnalis copula esse posset, maximum incentivum libidini praestaretur. Sed alios consanguinitatis gradus lex vetus permisit, immo quodammodo praecepit, ut scilicet de cognatione sua unusquisque uxorem acciperet, ne successionum confusio esset; quia tunc temporis cultus divinus per successionem generis propagabatur. Sed postmodum lege nova, quae est lex spiritus, et amoris, plures gradus consanguinitatis sunt prohibiti: quia jam per spiritualem gratiam, non per carnis originem, cultus Dei derivatur, et multiplicatur: unde oportet, ut homines etiam magis a carnalibus retrahantur, spiritualibus vacantes, et ut amor amplius diffundatur. Et ideo antiquitus usque ad remotiores gradus consanguinitatis matrimonium impediatur, ut ad plures per consanguinitatem, et affinitatem naturalis amicitia promanaret, et rationabiliter usque ad septimum gradum; tum quia ultra hoc non de facili remanebat communis radicis memoria; tum quia septiformi Spiritus Sancti gratiae congruebat. Sed postmodum circa haec ultima tempora restrictum est Ecclesiae interdictum usque ad quartum gradum, quia ultra inutile, et periculosum erat gradus consanguinitatis prohibere: inutile quidem, quia ad remotiores consanguineos quasi nullum foedus majoris amicitiae, quam ad extraneos habebatur, charitate in multorum cordibus frigescente: periculosum autem erat, quia concupiscentia, et negligentia praevalente, tam numerosam consanguineorum multitudinem homines non satis observabant; et sic laqueus damnationis multis injiciebatur ex remotiorum graduum prohibitione. Satis etiam convenienter usque ad quartum gradum dicta prohibitio est restricta; tum quia usque ad quartam generationem ho-

mines vivere consueverunt, ut sic non possit consanguinitatis memoria aboleri; unde Deus *in tertiam, et quartam generationem* peccata parentum se visitaturum in filiis comminatur (*Exod. 20.*): tum quia in qualibet generatione nova mixtio sanguinis, cujus identitas consanguinitatem facit, fit cum sanguine alieno; et quantum miscetur alteri, tantum receditur a primo. Et quia elementa sunt quatuor, quorum quodlibet tanto facilius est miscibile, quanto est magis subtile, ideo in prima commixtione evanescit sanguinis identitas, quantum ad primum elementum, quod est subtilissimum; in secunda quantum ad secundum; in tertia quantum ad tertium; in quarta quantum ad quartum: et sic convenienter post quartam generationem potest reiterari carnalis conjunctio.

AD PRIMUM ergo dicendum, quod sicut Deus non conjungit illos, qui conjunguntur contra divinum praeceptum, ita nec conjungit illos, qui conjunguntur contra Ecclesiae praeceptum, quod habet eandem obligandi efficaciam, quam habet divinum praeceptum.

AD SECUNDUM dicendum, quod matrimonium non tantum est sacramentum, sed etiam est in officium; et ideo magis subjacet ordinationi ministrorum Ecclesiae, quam baptismus, qui est sacramentum tantum: quia sicut contractus, et officia humana determinantur legibus humanis, ita contractus, et officia spiritualia lege Ecclesiae.

AD TERTIUM dicendum, quod quamvis consanguinitatis vinculum sit naturale, tamen non est naturale, quod consanguinitas carnalem copulam impediatur, nisi secundum aliquem gradum, ut dictum est (*art. praec.*): et ideo Ecclesia suo statuto non facit, quod aliqui sint, vel non sint consanguinei, quia secundum omne tempus aequaliter consanguinei remanent; sed facit, quod carnalis copula sit licita, vel illicita secundum diversa tempora in diversis gradibus consanguinitatis.

AD QUARTUM dicendum, quod tales rationes assignatae magis dantur per modum adaptationis, et congruentiae, quam per modum causae, et necessitatis.

AD QUINTUM dicendum, quod non est eadem causa secundum diversa tempora gradus consanguinitatis prohibendi; unde quod alio tempore utiliter conceditur, alio salubriter prohibetur.

AD SEXTUM dicendum, quod statutum non imponit modum praeteritis, sed futuris; unde si modo prohiberetur quintus gradus, qui nunc est concessus, illi qui sunt in quinto gradu conjuncti, non essent separandi; nullum enim impedimentum matrimonio superveniens ipsum potest dirimere, et sic conjunctio, quae prius fuit matrimonium, non efficeretur per statutum Ecclesiae stuprum. Et similiter si aliquis gradus concederetur, qui nunc est prohibitus, illa conjunctio non efficeretur matrimonialis a statuto Ecclesiae ratione primi contractus, quia possent separari, si vellent: sed tamen possent de novo contrahere, et alia conjunctio esset.

AD SEPTIMUM dicendum, quod in gradibus consanguinitatis prohibendis Ecclesia praecipue observat rationem amoris; et quia non est minor ratio amoris ad nepotem, quam ad patrum, sed etiam major, quanto propinquior est patri filius, quam filio pater, ut dicitur in 8. Ethic. (*cap. 12. cir. princ.*), propter hoc aequaliter prohibuit gradus consanguinitatis in patris, et nepotibus. Sed lex vetus in personis prohibendis attendit praecipue cohabitationem contra concupiscentiam, prohibens illas personas, ad quas facilior pateret accessus propter mutuam cohabitationem: magis autem consuevit cohabitare

neptis patruo, quam amita nepoti: quia filia est idem quasi cum patre, cum sit aliquid ejus; sed soror non est hoc modo idem cum fratre, cum non sit aliquid ejus, sed magis ex eodem nascitur: et ideo non erat eadem ratio prohibendi neptem, et amitam.

QUAESTIO LV.

DE IMPEDIMENTO AFFINITATIS, IN UNDECIM ARTICULOS DIVISA.

Deinde considerandum est de impedimento affinitatis.

Circa quod quaeruntur undecim.

Primo. Utrum affinitas ex matrimonio causetur.

Secundo. Utrum maneat post mortem viri, aut uxoris.

Tertio. Utrum causetur ex illicito concubitu.

Quarto. Utrum ex sponsalibus.

Quinto. Utrum affinitas sit causa affinitatis.

Sexto. Utrum affinitas matrimonium impediatur.

Septimo. Utrum affinitas habeat per seipsam gradus.

Octavo. Utrum gradus ejus extendantur, sicut gradus consanguinitatis.

Nono. Utrum matrimonium, quod est inter consanguineos, et affines, semper sit dirimendum per divortium.

Decimo. Utrum ad dirimendum tale matrimonium sit procedendum per viam accusationis.

Undecimo. Utrum in tali casu sit procedendum per testes.

ARTICULUS I.

220

UTRUM EX MATRIMONIO CONSANGUINEI AFFINITAS CAUSETUR.

(*S. Thom. 4. Dist. 41. q. unic. art. 1. q. 1. et seq.*).

AD PRIMUM sic proceditur. Videtur, quod ex matrimonio consanguinei affinitas non causetur, quia « propter quod unumquodque tale, et illud magis »: sed mulier ducta in matrimonium non conjungitur alicui de consanguinitate viri, nisi ratione viri; cum ergo non fiat viro affinis, nec alicui consanguineorum viri affinis erit.

2. PRAETEREA. Eorum quae sunt ab invicem separata, si uni aliquid conjungatur, non oportet propter hoc, quod sit alteri conjunctum: sed consanguinei jam sunt ab invicem separati; ergo non oportet, quod si aliqua mulier conjungatur alicui viro, propter hoc conjungatur consanguineis ejus omnibus.

3. PRAETEREA. Relationes ex aliquibus unionibus innascuntur: sed nulla unio fit in consanguineis viri, per hoc quod ille duxit uxorem; ergo non accrescit eis affinitatis relatio.

SED CONTRA. Vir, et uxor efficiuntur una caro; si ergo vir secundum carnem omnibus suis consanguineis attinet, et mulier eadem ratione attinebit eisdem.

veniant specie, et differant numero, sicut et alii homines; ergo consanguinitas non est aliquod vinculum.

3. PRAETEREA. Carnalis propagatio, secundum Philos. (*lib. 2. de Gener. animal. cap. 19.*), fit de superfluo alimenti: sed tale superfluum magis habet convenientiam cum rebus comestis, cum quibus in substantia convenit, quam cum eo qui comedit; cum ergo non nascatur aliquod vinculum consanguinitatis ejus, qui ex semine nascitur, ad res comestas, nec ad generantem ex carnali propagatione nascetur aliquod propinquitatis vinculum.

4. PRAETEREA. Genes. 19., Laban dixit ad Jacob.: *Os meum, et caro mea es*, ratione cognationis quae erat inter eos; ergo talis propinquitas magis debet dici carnalitas, quam consanguinitas.

5. PRAETEREA. Carnalis propagatio est communis hominibus et animalibus: sed in animalibus non contrahitur ex carnali propagatione consanguinitatis vinculum; ergo nec in hominibus.

RESPONDEO dicendum, quod, secundum Philos. in 8. Ethic. (*cap. 11. et 12.*), « omnis amicitia in aliqua communicatione consistit »; et quia amicitia ligatio, sive unio quaedam est, ideo communicatio, quae est amicitiae causa, *vinculum* dicitur: et ideo secundum quamlibet communicationem denominantur aliqui quasi colligati ad invicem; sicut dicuntur *convives*, qui habent politicam communicationem ad invicem, et *commilitones*, qui conveniunt in militari negotio; et eodem modo illi qui conveniunt naturali communicatione, dicuntur *consanguinei*: et ideo in praedicta definitione ponitur, quasi consanguinitatis genus, « vinculum »; quasi subjectum, « personae descendentes ab uno stipite », quarum est hujusmodi vinculum; quasi principium, « carnalis propagatio ».

AD PRIMUM ergo dicendum, quod virtus activa non recipitur secundum eandem perfectionem in instrumento, secundum quam est in principali agente: et quia omne motum movens est instrumentum, inde est quod virtus primi motoris in aliquo genere per multa media deducta tandem deficit, et pervenit ad aliquid, quod est motum, et non movens. Virtus autem generantis movet non solum quantum ad id quod est speciei, sed etiam quantum ad id quod est individui, ratione cujus filius assimilatur patri etiam in accidentalibus, et non solum in natura speciei: nec tamen ista individualis virtus patris ita perfecte in filio est, sicut erat in patre; et adhuc in nepote minus, et sic deinceps debilitatur. Et inde est, quod virtus illa quandoque deficit, ut ultra procedere non possit; et quia consanguinitas est, inquantum multi communicant in tali virtute ex uno in multos per propagationem deducta, paulatim se consanguinitas dirimit, ut Isidor. dicit (*lib. 9. Etym. cap. 6. in fin.*); ed ideo non oportet accipere stipitem remotum in definitione consanguinitatis, sed propinquum, cujus virtus adhuc maneat in aliis qui ex eo propagantur.

AD SECUNDUM dicendum, quod jam patet ex dictis (*in corp. art.*) quod non solum conveniunt consanguinei in natura speciei, sed etiam in virtute propria ipsius individui ex uno in multos traducta; ex qua contingit quandoque, quod filius assimilatur non solum patri, sed avo, vel remotis parentibus, ut dicitur *lib. 18. de Animal. (scilicet lib. 4. de Gener. animal. cap. 3.)*.

AD TERTIUM dicendum, quod convenientia magis attenditur secundum formam secundum quam aliquid est actu, quam secundum materiam, secundum quam est in potentia: quod patet in hoc, quod carbo magis convenit cum igne, quam cum arbore, unde abscissum est lignum: et similiter alimentum jam conversum in substantiam aliti per virtutem nutritivam, magis convenit cum ipso nutrito, quam cum illa re unde sumptum est nutrimentum

Ratio autem procederet secundum opinionem illorum, qui dicebant quod tota natura rei est materia, et quod formae omnes sunt accidentia; quod falsum est.

AD QUARTUM dicendum, quod illud quod proxime convertitur in semen, est sanguis, ut probatur in *lib. 15. de Animalibus (scilicet lib. 1. de Gener. animal. cap. 18.)*; et propter hoc vinculum quod propagatione contrahitur carnali, convenientius dicitur *consanguinitas*, quam *carnalitas*: et quod aliquando unus consanguineus dicitur esse caro alterius, hoc est, inquantum sanguis, qui in semen viri, aut in menstruum convertitur, est potentia caro, et os.

AD QUINTUM dicendum, quod quidam dicunt, quod ideo consanguinitatis vinculum contrahitur inter homines ex carnali propagatione, et tamen non inter alia animalia, quia quidquid est de veritate humanae naturae in omnibus hominibus, fuit in primo parente; quod non est de aliis animalibus: sed secundum hoc consanguinitas matrimonii nunquam dirimi posset. Praedicta autem positio in secundo libro (*Dist. 30. q. 2. art. 1. et part. 1. q. 119. art. 1.*) improbata est. Unde dicendum est, quod hoc ideo contingit, quia animalia non conjunguntur ad amicitiae unitatem propter propagationem multorum ex uno parente proximo, sicut est de hominibus, ut dictum est (*in corp. art.*).

ARTICULUS II.

217

UTRUM CONVENIENTER CONSANGUINITAS DISTINGUATUR PER GRADUS, ET LINEAS.

AD SECUNDUM sic proceditur. Videtur, quod consanguinitas inconvenienter distinguatur per lineas, et gradus: dicitur enim linea consanguinitatis esse « ordinata collectio personarum consanguinitate conjunctarum ab eodem stipite descendentium, diversos continens gradus »: sed nihil est aliud consanguinitas, quam collectio talium personarum; ergo linea consanguinitatis est idem, quod consanguinitas: nihil autem debet distingui per seipsum; ergo consanguinitas non convenienter per lineas distinguitur.

2. PRAETEREA. Illud, secundum quod dividitur aliquid commune, non potest poni in definitione communis: sed descensus ponitur in definitione praedicta consanguinitatis; consanguinitas ergo non potest dividi per lineam ascendentium, descendentium, et transversalium.

3. PRAETEREA. Definitio lineae est, quod sit inter duo puncta: sed duo puncta non faciunt nisi unum gradum; ergo una linea habet tantum unum gradum: et eadem ratione videtur, quod non debeat fieri divisio consanguinitatis per lineas, et gradus.

4. PRAETEREA. Gradus definitur esse « habitudo distantium personarum, qua cognoscitur, quanta distantia personae inter se differant »: sed cum consanguinitas sit propinquitas quaedam, distantia personarum consanguinitati opponitur magis, quam sit ejus pars; ergo per gradus consanguinitas distingui non potest.

5. PRAETEREA. Si consanguinitas per gradus distinguitur, et cognoscitur, oportet quod illi qui sunt in eodem gradu, sint aequaliter consanguinei: sed hoc falsum est, quia propatruus alicujus, et ejusdem pronepos sunt in eodem gradu; non tamen sunt aequaliter consanguinei, ut Decr. dicit (*cap.: Porro, et cap.: Parentelae, 35. q. 5.*); ergo consanguinitas non recte distinguitur per gradus.

6. PRAETEREA. In rebus ordinatis quodlibet additum alteri facit alium gradum; sicut quaelibet unitas addita facit aliam speciem numeri: sed persona addita personae non semper facit gradum alium consanguinitatis, quia in eodem gradu consanguinitatis est pater, et patruus, qui adiungitur; ergo non recte per gradus consanguinitas distinguitur.

7. PRAETEREA. Inter duos propinquos semper est eadem consanguinitatis propinquitas, quia aequaliter distat unum extremorum ab alio, et e contra: sed gradus consanguinitatis non invenitur semper idem ex utraque parte; cum quandoque unus propinquus sit in tertio, et alius in quarto gradu; ergo consanguinitatis propinquitas non potest sufficienter per gradus cognosci.

RESPONDEO dicendum, quod consanguinitas, ut dictum fuit (*art. praec.*), est quaedam propinquitas in naturali communicatione fundata secundum actum generationis, qua natura propagatur: unde, secundum Philosoph. in 8. Ethic. (*cap. 12.*), ista communicatio est *triplex*: una secundum habitudinem principii ad principiatum; et haec est consanguinitas patris ad filium; unde dicit, quod « parentes diligunt filios, ut sui ipsorum aliquid existentes »: *alia* est secundum habitudinem principii ad principium; et haec est filii ad patrem, unde dicit, quod « filii diligunt parentes, ut ab illis existentes »: *tertia* est secundum habitudinem eorum, quae sunt ab uno principio ad invicem; sicut « fratres dicuntur ex eisdem nasci », ut ipse ibidem dicit: et quia punctui motus lineam facit, et per propagationem quodammodo pater descendit in filium, ideo secundum tres dictas habitudines *tres* lineae consanguinitatis sumuntur, scilicet *linea descendantium* secundum primam habitudinem; *linea ascendentium* secundum secundam; *linea transversalis* secundum tertiam. Sed quia propagationis motus non quiescit in uno termino, sed ultra progreditur, ideo contingit quod patris est accipere patrem, et filii filium, et sic deinceps: et secundum hoc diversos progressus diversi gradus in una linea inveniuntur. Et quia gradus cuiuslibet rei est pars aliqua illius rei, gradus propinquitatis non potest esse, ubi non est propinquitas; et ideo identitas et nimia distantia gradum consanguinitatis tollunt, quia nullus est sibi ipsi propinquus, sicut nec sibi similis: et propter hoc nulla persona per seipsam facit aliquem gradum; sed comparata alicui personae gradum facit ad ipsam. Sed tamen diversa est ratio computandi gradus in diversis lineis; gradus enim consanguinitatis in linea ascendentium, et descendantium contrahitur ex hoc, quod una persona ex alia propagatur, eorum, inter quos gradus consideratur; et ideo secundum computationem canonicam, et legalem, persona quae primo in progressu propagationis occurrit, vel ascendendo, vel descendendo, distat ab aliquo, puta a Petro, in primo gradu, ut pater, et filius; quae autem secundo utrinque occurrit, distat in secundo gradu, ut avus, et nepos, et sic deinceps. Sed consanguinitas, quae est eorum qui sunt in linea transversali, contrahitur non ex hoc quod unus eorum ex alio propagatur, sed quia uterque propagatur ex uno; et ideo debet gradus consanguinitatis in hac linea computari per comparisonem ad unum principium, ex quo propagatur. Sed secundum hoc est diversa computatio canonica, et legalis: quia legalis computatio attendit descensum a communi radice ex utraque parte; sed canonica tantum ex altera, ex illa scilicet, ex qua major numerus graduum invenitur: unde secundum legalem computationem frater, et soror, vel duo fratres attinent sibi in secundo gradu, quia uterque a radice communi distat per unum gradum: et similiter filii duorum fratrum distant a se invicem in quarto. Sed secundum computationem canonicam duo fratres attinent sibi in primo gradu, quia neuter eorum distat a radice

communi nisi per unum gradum: sed filius unius fratrum distat ab altero fratre in secundo gradu, quia tantum distant a communi radice: et ideo, secundum computationem canonicam, quoto gradu distat quis ab aliquo gradu superiori, tanto distat a quolibet descendantium ab ipso, et nunquam minus: quia « propter quod unumquodque tale, et illud magis ». Unde etsi alii descendentes a communi principio conveniant cum aliquo ratione principii communis, non possunt propinquiores esse descendentem ex alia parte, quam sit primum principium ei propinquum. Aliquando tamen plus distat aliquis ab aliquo descendentem a communi principio, quam distet ipse a principio, quia ille forte plus distat a communi principio, quam ipse: et secundum remotiorem distantiam oportet consanguinitatem computari.

AD PRIMUM ergo dicendum, quod objectio illa procedit ex falsis: consanguinitas enim non est collectio, sed relatio quaedam aliquarum personarum ad invicem, quarum collectio lineam consanguinitatis facit.

AD SECUNDUM dicendum, quod descensus communiter sumptus attenditur secundum quamlibet consanguinitatis lineam, quia carnalis propagatio, ex qua vinculum consanguinitatis trahitur, descensus quidam est: sed descensus talis, scilicet a persona, cuius consanguinitas quaeritur, lineam descendantium facit.

AD TERTIUM dicendum, quod linea *dupliciter* accipi potest: *aliquando* proprie pro ipsa dimensione, quae est prima species quantitatis continuae; et sic linea recta continet tantum duo puncta in actu, quae terminant ipsam, sed in potentia infinita, quorum quolibet signato in actu, linea dividitur, et fiunt duae lineae: *aliquando* vero linea sumitur pro his quae linealiter disponuntur; et secundum hoc assignatur in numeris linea, et figura, prout unitas post unitatem ponitur in aliquo numero; et sic quaelibet unitas adjuncta gradum facit in tali linea: et similiter est de linea consanguinitatis; unde una linea continet plures gradus.

AD QUARTUM dicendum, quod sicut similitudo non potest esse ubi non est aliqua diversitas, ita propinquitas non est ubi non est aliqua distantia; et ideo distantia quaelibet non opponitur consanguinitati, sed talis distantia, quae consanguinitatis propinquitatem excludit.

AD QUINTUM dicendum, quod sicut albedo dicitur major *dupliciter*, uno modo ex intensione ipsius qualitatis, alio modo ex quantitate superficiei, ita consanguinitas dicitur major, vel minor *dupliciter*: uno modo intensive ex ipsa natura consanguinitatis; alio modo quasi dimensive: et sic quantitas consanguinitatis mensuratur ex personis, inter quas consanguinitatis propositio procedit: et hoc secundo modo gradus consanguinitatis distinguuntur. Et ideo contingit, quod aliquorum duorum, qui sunt in eodem gradu consanguinitatis respectu alicujus personae, unus est ei magis consanguineus, quam alius, considerando primam quantitatem consanguinitatis; sicut pater, et frater attinent alicui in primo gradu consanguinitatis, quia ex neutra parte incidit aliqua persona media: sed tamen, intensive loquendo, magis attinet alicui personae pater, quam frater, quia frater non attinet ei, nisi in quantum est ex eodem patre; et ideo quanto est aliquis propinquior communi principio, a quo consanguinitas descendit, tanto est magis consanguineus, quamvis non sit in propinquiori gradu: et secundum hoc propatruus est magis consanguineus alicui, quam pronepos ejus, quamvis sint in eodem gradu.

AD SEXTUM dicendum, quod quamvis pater, et patruus sint in eodem gradu respectu radice consanguinitatis, quia uterque distat uno gradu ab avo, tamen